

Færdselsstyrelsen

Tilsynsafdelingen

Dato: 31. januar 2007

J. nr.: FS400-000004

Færdselsstyrelsens tilsyn med synsområdet og kvaliteten af gennemførte syn i 2006.

Dette notat giver en fremstilling af Færdselsstyrelsens tilsyn med synsmarkedet i 2006 med særligt henblik på kvaliteten af de gennemførte syn og omsyn.

Udviklingen i antallet af virksomheder og synssteder.

Ved årsskiftet 2006 – 2007 var der 105 godkendte synsvirksomheder med i alt 319 synssteder for lette køretøjer og 102 synssteder for tunge køretøjer.

Der var 154 godkendte omsynsvirksomheder med 162 omsynssteder.

Omsyn af lette køretøjer kan endvidere foretages ved de synssteder, der er godkendt til syn af lette køretøjer, og tunge køretøjer kan omsynes ved synssteder, der er godkendt til syn af tunge køretøjer.

Hertil kommer 179 flådesynssteder. Flådesyn er syn af ensartede køretøjer eller særlige køretøjer, der gennemføres hos en vognmandsvirksomhed eller lignende. Flådesynssteder kan kun drives af synsvirksomheder, der desuden har et fast synssted.

Det store antal af syns- og omsynsvirksomheder i forhold til monopolsituationen og den rimelige geografiske dækning udpeges af Konkurrencestyrelsen¹ som en central faktor, som gør, at synsmarkedet må anses for velfungerende. På den baggrund har Konkurrencestyrelsen anbefalet, at den lovfæstede ophævelse af maksimalpriserne fastholdes. Prissætningen for syn og omsyn er derfor fri pr. 1. januar 2007.

Færdselsstyrelsens tilsynsindsats er udmøntet i en strategi for tilsyn med synsvirksomheder og en strategi for tilsyn med omsynsvirksomheder. Disse strategier

---

¹ Konkurrencestyrelsen: "Maksimalprisreguleringen på bilsynsmarkedet", offentliggjort 30. august 2006.

tilpasses løbende i lyset af indvundne erfaringer.

Væksten i antallet af synsvirksomheder har medført, at indsatsen med praktisk tilsyn med virksomheder løbende er blevet tilpasset. Indsatsen med praktisk tilsyn i form af stikprøvevise kontrolbesøg har fået højere prioritet, ligesom det målrettede, skærpede tilsyn med visse virksomheder ligeledes er forstærket. Staben af inspektører, der udfører kontrolbesøg, er som følge af udviklingen udvidet i slutningen af 2006 og tæller nu ni inspektører.

Kvalitet i syn og omsyn.

Kravet til kvalitet i syn indebærer, at syn i princippet skal kunne gennemføres af et hvilket som helst synssted med samme resultat til følge. Syn skal være et *standardprodukt*.

Indtil liberaliseringen af syn blev indledt, blev kvaliteten af synene beskrevet gennem forskrifter fra Færdselsstyrelsen suppleret med interne retningslinier udarbejdet af Statens Bilinspektion. Samme monopolvirksomhed udførte syn og omsyn.

Efter liberaliseringen sikres kvaliteten i syn gennem en række mekanismer:

- Godkendelsesprocedure, som har til formål at sikre, at virksomhederne lever op til kravene om uddannelse, udstyr, habilitet, økonomiske forhold og tilknytning til godkendt reparationskontrolordning og kvalitetsstyringssystem.
- Løbende kontrol fra uvildig kontrolinstans med virksomhederne og årlig rapportering til Færdselsstyrelsen. Overholdelse af kravene i kvalitetsstyringssystemerne svarer til den adfærdsregulering, som tidligere lå i SBI's interne retningslinier.

Tilsyn med virksomhederne fra Færdselsstyrelsen. Der skelnes mellem *administrativt* tilsyn og *praktisk* tilsyn.

- Administrativt tilsyn i form af stikprøvekontrol af virksomhedernes forhold f. eks. restancer til det offentlige, vandel, gennemgang af statistik for gennemførte syn, vurdering af enkelte virksomheder på grundlag af klager.
Alle virksomheder er gennemgået for restancer til det offentlige i 2005. Samtlige godkendte virksomheder vil blive gennemgået for restancer til det offentlige i 2008.
- Praktisk tilsyn som består i uanmeldte kontrolbesøg fra Færdselsstyrelsens inspektører. Kontrollen har karakter af stikprøvekontrol og udføres efter tilsynsplaner, som sikrer, at kontrollen er dækkende såvel på landsplan som på virksomhedsplan.

Samtlige syns- og omsynsvirksomheder besøges mindst én gang årligt.

Det praktiske tilsyn består dels i en gennemgang af virksomhedernes tekniske forhold (herunder medarbejderes og ansvarlige leders uddannelse, tilstedeværelse af krævet udstyr og anvendelse af kvalitetsstyring), dels i gennemgang af synede eller omsynede køretøjer med henblik på at fastslå kvaliteten ved stikprøvevis udvalgte syn. Ved stikprøvekontrollen fastslås, om synsresultaterne er korrekte ud fra målsætningen om, at et syn udført af en hvilken som helst godkendt virksomhed skal føre til det samme resultat.

- Vejledning på stedet i forbindelse med praktisk tilsyn i tilfælde, hvor der konstateres mindre alvorlige afvigelser fra de fastsatte retningslinier (se nedenfor om graduering af tilsynsresultater).
- Vejledning til virksomhederne blandt andet i form af vedligeholdelse af Vejledning om syn af køretøjer, som opdateres to gange årligt.

Færdselsstyrelsens kontrolbesøg.

Færdselsstyrelsens praktiske tilsyn udføres som nævnt som stikprøvekontrol, som er geografisk dækkende og indrettet på, at alle virksomheder besøges.

Ud over denne del af det praktiske tilsyn føres der målrettet tilsyn med virksomheder, hvor der ved tidligere kontrolbesøg eller det administrative til syne er konstateret flere eller gentagne fejl, eller hvor forholdene i øvrigt taler for et skærpet tilsyn. Der føres efter en konkret vurdering målrettet tilsyn med virksomheder, der har fået tildelt en advarsel.

Dette skærpede tilsyn er i 2006 væsentligt udvidet i forhold til 2005.

Virksomhederne modtager i umiddelbar forlængelse af kontrolbesøg en rapport om tilsynsresultatet i overensstemmelse med retningslinierne om offentlige myndigheders kontrolindsats.

Ved Færdselsstyrelsens kontrolbesøg er der – ud over kontrol med, at betingelser for at drive virksomhed er opfyldt - navnlig fokus på konkrete, stikprøvevis udvalgte (om)synsresultater, som giver et fingerpeg om kvaliteten af de udførte syn og omsyn.

Tilsynsresultaterne klassificeres som henholdsvis ”A” – tilfredsstillende, ”B” – med anmærkninger og ”C” – ikke tilfredsstillende.

Indtil efteråret 2005 opererede Færdselsstyrelsen kun med tilsynsresultaterne ”Tilfredsstillende” og ”Ikke tilfredsstillende”.

Begrundelsen for indførelse af niveau B var behovet for at kunne skelne mellem tilfælde, hvor der konstateres klare fejl eller mangler og tilfælde, hvor der kan rettes op på forholdet på stedet efter en kortere vejledning.

Tilsynsresultat C. "Ikke tilfredsstillende" følges af påbud fra Færdselsstyrelsen efter alvoren af forholdets karakter i tre niveauer:

1. Virksomheden skal bringe de ikke-tilfredsstillende forhold i orden. Påbuddet kan ledsages af krav om, at Færdselsstyrelsen skal underrettes, når det er sket (f.eks. hvis udstyr er blevet ødelagt og skal erstattes). Der gives almindeligvis en frist på 2 - 4 uger til at bringe forholdet i orden. Hvis fristen ikke overholdes, kan styrelsen udstede en advarsel om bortfald af tilladelse til syn eller omsyn.

Hvis virksomheden ikke har det fornødne udstyr, kan tilladelsen inddrages i en periode, f.eks. tre måneder, uden at bortfalde, mens virksomheden sørger for at bringe forholdet i orden. Virksomheden kan ikke syne eller omsyne biler i den periode.

2. Virksomheden skal give en redegørelse om, hvordan virksomheden vil bringe de fundne ikke tilfredsstillende forhold i orden (f.eks. en synsmedarbejders manglende kendskab til og brug af kvalitetsstyring i det daglige arbejde).
3. Virksomheden tildeles en advarsel, hvis den groft eller gentagne gange har overtrådt betingelserne for at drive virksomheden (f.eks. ved flere gange at have foretaget syn uden at have nødvendigt kommunikationsudstyr til indberetning af resultaterne direkte fra stedet), eller får tilbagekaldt tilladelsen (f.eks. når en virksomhed flere gange afsløres i at udnytte ikke korrekt uddannet personale til at foretage syn).

Færdselsstyrelsen har i 2006 gennemført i alt 1.656 tilsynsbesøg hos synsvirksomheder og 183 tilsynsbesøg hos omsynsvirksomheder.

Ved de i alt 1.839 tilsynsbesøg har der i ca. 11 % af kontrollerne været forhold, som er bedømt som "ikke-tilfredsstillende", d. v. s. af kategorien "C". I knap 17 % af tilfældene har der været forhold, som har medført anmærkninger, kategorien "B"; mens der i de resterende godt 72 % af kontrolbesøgene ikke har været forhold at påtale.

Det skal bemærkes, at et enkelt afprøvet forhold, som udløser bedømmelsen "B." eller "C.", medfører, at kontrolbesøget hos den pågældende virksomhed *som helhed* tæller for "B." eller "C." i opgørelsen. Procentfordelingen skal derfor ikke tages som udtryk for

antallet af korrekte og ukorrekte syn.

Resultat af tilsynsbesøg hos synsvirksomheder				
Periode	Antal tilsynsbesøg	Tilfredsstillende	Anmærkninger	Ikke tilfredsstillende
4. kv. 2006	444	76 %	15 %	9 %
3. kv. 2006	436	77 %	14 %	9 %
2. kv. 2006	364	73 %	17 %	10 %
1. kv. 2006	412	62 %	21 %	17 %

Resultat af tilsynsbesøg hos omsynsvirksomheder				
Periode	Antal tilsynsbesøg	Tilfredsstillende	Anmærkninger	Ikke tilfredsstillende
4. kv. 2006	19	47 %	53 %	0 %
3. kv. 2006	55	82 %	15 %	4 %
2. kv. 2006	64	70 %	28 %	2 %
1. kv. 2006	45	69 %	24 %	7 %

Disse oversigter offentliggøres på Færdselsstyrelsens hjemmeside.

Færdselsstyrelsens indsats ved praktisk tilsyn er i 2006 udvidet og forstærket væsentligt i forhold til de oprindelige planer for praktisk tilsyn. Disse planer byggede på en forventning om, at liberaliseringen ville medføre oprettelse af 10 til 20 synsvirksomheder. Der er i stedet kommet i alt 105 virksomheder med deraf følgende større behov for ressourcer til tilsynsindsatsen.

Styrelsens erfaringer med udviklingen på området har ført til en revurdering af behovet for praktisk tilsyn, således at der nu gennemføres betydeligt flere besøg ved virksomhederne med i alt ni kørende inspektører.

Administrativ kontrol - omsynsprocent.

Den administrative kontrol består dels i kontrol med virksomhedsoplysninger, herunder gæld til det offentlige, dels i vurdering og analyse af statistik vedrørende indberettede syn

og omsyn.

Af særlig interesse for en vurdering af kvaliteten af syn er den såkaldte ”omsynsprocent”, dvs. den procentdel af samtlige gennemførte periodiske syn, som resulterer i synsafgørelsen ”omsyn”.

Færdselsstyrelsen opgør bl. a. omsynsprocenter baseret på kvartalsmæssige opgørelser.

Samtlige syn og omsyn 2000 - 2006							
År	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Syn	1.097.574	1.120.646	1.071.865	1.022.935	1.148.341	1.304.489	1.260.878
Omsyn	238.200	216.846	192.680	188.579	227.421*	291.929	251.273
Omsyns procent	21,7	19,4	18,0	18,4	19,8	22,4	19,9

*Heraf 4.057 omsyn på private værksteder fra 1. september 2004.

Tal for perioden 2000 til 2004 er oplysninger fra det tidligere Statens Bilinspektion, og for 2005 og 2006 fra eSYN, som er Færdselsstyrelsens database over indberettede syn.

Det relativt større antal syn og omsyn i 2005 skyldes primært afvikling af en ”synspukkel”, der opstod i monopolets tid.

Det bemærkes, at ændrede regler for rust og tæring blev indført i efteråret 2004, hvilket medførte en stigning i omsynsprocenten for dette og følgende år.

Til sammenligning gives en oversigt over syn indberettet til eSYN og antallet af syn, der medførte synsafgørelsen ”omsyn”, i kvartalsvise opgørelse for 2006:

Kvartalsvis opgørelse af samtlige syn og synsafgørelse ”omsyn” i 2006				
Kvartal	1. kvartal 2006	2. kvartal 2006	3. kvartal 2006	4. kvartal 2006
Syn	349.752	340.320	305.867	266.872
Omsyn	76.958	72.509	65.239	58.372
Omsynsprocent	22,0	21,3	21,3	21,9

Omsynsprocenten for samtlige syn er stort set på samme niveau som før liberaliseringen.

Tilsvarende har Færdselsstyrelsen opgjort den gennemsnitlige omsynsprocent ved periodiske syn af lette køretøjer, der andrager omkring 80 % af den samlede mængde syn.

Kvartalsvis opgørelse af omsynsprocent for periodiske syn af lette køretøjer i 2005 og 2006.								
	1. kvartal 2005	2. kvartal 2005	3. kvartal 2005	4. kvartal 2005	1. kvartal 2006	2. kvartal 2006	3. kvartal 2006	4. kvartal 2006
Omsyns procent	26	26	24	25	24	24	24	25

Det ses, at omsynsprocenten er meget konstant i hele perioden med det liberaliserede synsmarked.

Hvis en synsvirksomhed har en omsynsprocent, der afviger væsentligt fra gennemsnittet, *kan* det indikere, at synene ikke gennemføres korrekt. Ved en for lav omsynsprocent må det antages, at der opdages for få fejl. Ved en for høj omsynsprocent kan det tilsvarende antages, at der ukorrekt angives for mange fejl.

Analyse af omsynsprocenterne ved de enkelte virksomheder udgør et vigtigt led i Færdselsstyrelsens administrative tilsyn. Hvis en virksomheds omsynsprocent afviger væsentligt fra landsgennemsnittet, beder Færdselsstyrelsen virksomheden om en redegørelse. Færdselsstyrelsen opererer med en målestok svarende til 5 procentpoints afvigelse i forhold til landsgennemsnittet. En synsvirksomheds omsynsprocent anses således i udgangspunktet for at være inden for det acceptable spillerum, hvis den ligger mellem 20 og 30.

Administrativ kontrol – fejlhyppighed og – fordeling.

Synsvirksomhederne indberetter endvidere de aggregerede data for fundne fejl på biler opdelt på alder i intervallerne ”under 5 år”, ”mellem 5 og 10 år” og ”over 10 år” og på fejl inden for de fem hovedgrupper: styreapparat, lygter, motor, bremses og bærende elementer.

Fejlraten defineres som antal fejl fundet ved syn af en bil fra hver af de tre aldersgrupper. Fejlraten har i gennemsnit for hele landet i perioden fra den 1. januar 2005 til og med 31. december 2006 været på 2,8 til 3,1 og er ligeledes meget konstant over tid.

Virksomhedernes rapportering af fejl analyseres af Færdselsstyrelsen. Ved tydelige afvigelser fra det generelle fejlmønster bliver virksomhederne bedt om en redegørelse for

årsagerne.

Afhængigt af redegørelsen kan virksomheden blive underlagt skærpet tilsyn, d. v. s. hyppige tilsynsbesøg med udvidet kontrol.

Sammenfatning.

Efter Færdselsstyrelsens samlede vurdering af udviklingen i sektoren efter liberaliseringen er kvaliteten af syn og omsyn på samme niveau som før liberaliseringen.

De stabile omsynsprocenter og fejlreter synes at angive, at syn generelt gennemføres på samme niveau, som da synsvirksomhed blev udført i statsligt regi.

Færdselsstyrelsens vurdering er, at det administrative og praktiske tilsyn i betydelig grad påvirker adfærden hos syns- og omsynsvirksomhederne med det resultat, at syn og omsyn som helhed udføres ensartet og korrekt.

Overvejelser for 2007.

Tilsynsindsatsen.

Færdselsstyrelsens tilsynsindsats på området for syn og omsyn tilpasses til de erfaringer, styrelsen har indvundet efter liberaliseringen af området.

Der har som nævnt i andre forbindelser været en udvikling i antallet af virksomheder, som i betydelig grad afviger fra det oprindeligt forventede, idet der er væsentligt flere synsvirksomheder og synssteder, mens der er omvendt er færre omsynsvirksomheder og omsynssteder.

Med det store antal virksomheder og den deraf følgende væsentlige forøgelse af synskapaciteten forventer Færdselsstyrelsen, at der kan ske betydelige forandringer i sektoren, der vil påvirke den nuværende markedsstruktur.

Evaluerings af lovgivning.

Færdselsstyrelsen vil i 2007 foretage en evaluering af synslovgivningen i lyset af de erfaringer, der er høstet. Følgende områder vil blive underkastet en nærmere analyse med henblik på en vurdering af, om der bør ske ændringer:

Habilitetsreglerne.

Styrelsen vil foretage en vurdering af habilitetsreglernes udformning. Formålet er at sikre, at der ikke træffes synsafgørelser på grundlag af uvedkommende hensyn.

Lovgivningen indeholder bestemmelser om, at synsvirksomheder ikke må foretage

erhvervsmæssig reparation eller have økonomisk interesse i de køretøjer, der synes.

Regelsættet skal gennemgås med henblik på at sikre, at Færdselsstyrelsen til stadighed har redskaber til effektivt at forhindre sammenblanding af interesser, f. eks. i form af særlige selskabskonstruktioner, som slører andre aktiviteter, som er uforenelige med synsvirksomhed.

Sanktionsmuligheder over for virksomheder.

I lyset af en verserende sag ved Vestre Landsret om tilbagekaldelse af tilladelse til syn kan der opstå behov for at gennemgå hierarkiet af sanktioner (påbud, advarsel, midlertidig tilbagekaldelse og tilbagekaldelse af tilladelser) med henblik på udformning af en systematisk indsats over for de virksomheder, som ikke til fulde overholder reglerne.

Syn i udlandet

Færdselsstyrelsen vil undersøge mulighederne for at tillade synsvirksomheder, der er godkendt i Danmark, at foretage syn af danske køretøjer i form af flådesyn i udlandet.

Periodisk syn og registreringssyn.

Færdselsstyrelsen vil gennemgå reglerne om periodisk syn og registreringssyn med henblik på forenkling og præcisering. Formålet er lettelser for borgerne, samtidig med at hensynet til færdselssikkerheden tilgodeses.

Større gennemsigtighed, åbenhed og oplysning for forbrugerne.

Styrelsen vil endvidere undersøge mulighederne for at øge gennemsigtighed og åbenhed. Konkurrencestyrelsen anfører i sin redegørelse for prisudviklingen bl. a. , at bilejerne i dag har mulighed for at skaffe sig overblik over vilkårene for syn i kraft af oplysningerne på Færdselsstyrelsens hjemmeside. Dette overblik ønsker Færdselsstyrelsen at forbedre yderligere i den udstrækning, der er mulighed for det.

Konkret undersøges, om oplysninger om resultaterne af Færdselsstyrelsens kontrolbesøg kan offentliggøres på styrelsens hjemmeside som en vejledning til bilejerne.

Generel forbrugeroplysning.

Færdselsstyrelsens database over bilsyn – eSYN – udvides til også at omfatte konstaterede fejl. I den forbindelse udbygges styrelsens hjemmeside ”Bilviden” med oplysninger om synsresultater og fejl.

Lettelser for virksomhederne.

Virksomhederne har hidtil skullet optage statistik over konstaterede fejl og rapportere

dem til Færdselsstyrelsen. Med udbygningen af eSYN til også at omfatte fejl, bortfalder denne rapporteringspligt for virksomhederne.

Overblik over tilstanden i den danske bilpark.

Færdselsstyrelsen følger løbende udviklingen i bilparkens sikkerheds- og miljømæssige tilstand gennem analyse af synsresultaterne.

Færdselsstyrelsen foretager således på grundlag af rapportering fra synsvirksomhederne en opgørelse af fejl fordelt på biler i alderskategorier. Opgørelsen peger generelt på væsentligt flere fejl ved den del af bilparken, der er mere end ti år gammel.

Styrelsen er orienteret om, at der tidligt i 2007 udgives en EU-rapport om emnet, og styrelsen ønsker at gøre sig bekendt med indholdet i denne rapport, inden der tages stilling til yderligere analyser af forholdet.

Uddannelse af medarbejdere

Færdselsstyrelsen vil undersøge behovet for uddannelse og efteruddannelse af synsmedarbejdere og teknisk ansvarlige med henblik på at foranledige initiativer i den udstrækning, der er behov for det.

Formaliseret dialog med branchen

Færdselsstyrelsen har i 2006 indledt en formaliseret dialog med branchen. Denne dialog vil blive yderligere systematiseret i 2007.

Dialogen tager form af møder med repræsentanter for synsvirksomhederne, temamøder og behandling af spørgsmål, som rejses af branchen.